

P. Angelo Secchi.

Letos, 26. februarja, je preteklo petindvajset let, ko se je po širnem svetu raznesel glas, da je umrl tiste dobe največji učenjak, jezuit Angelo Secchi. Evropski in amerikanski, katoliški in liberalni časniki so peli slavo katoliškemu redovniku, ki je astronomiji odprl nova pota. Za njim so žalovali učenjaki celega sveta. Le enega fanatičnega sovražnika je imel blagi mož, do smrti ga je žalila in preganjala framasonska italijanska vlada iz sovraštva do katoliške cerkve. To satansko sovraštvo je spravilo učenega moža v prerani grob. Petindvajset let kraljuje njegov duh nad zvezdami, nad božjim stvarstvom, a njegovi sovražniki tudi po njegovi smrti niso mirovali. Svet so hoteli prepričati, da je bil Secchi liberalnega duha, da je prišel v svojih knjigah v nasprotje s katoliškimi nauki. Ni se jim posrečilo; svet je poznal značajnega učenjaka. P. Angelo Secchi s svojimi deli bo pričal celo prihodnost: Veda je od Boga, veda vodi k Bogu.

P. Angelo Secchi.

Slavni zvezdoznanec se je rodil l. 1818.¹⁾ na praznik sv. Petra in Pavla v laškem mestecu Reggio, v provinciji Emilija. Pobožni in pošteni stariši so bili meščanskega rodu. Mladega in nadarjenega dečka so izročili jezuitom v vzgojo in pouk. V jezuitskih šolah se je učil klasičnih in modernih jezikov. Pridno je prebiral stare klasike, na pamet je znal Danteja in Vergila. Ognjevitemu in ukaželjnemu mladeniču se je jel odpirati svet na vse strani, vablivo se mu je smehljaj. Mladi Secchi pa je svet preziral; že kot petnajstletni mladenič je bil prepričan, da sta si vera in veda sestri. Tega prepričanja je ostal do smrti; še nad njegovo rakvijo so se lesketale besede: „Deus sapientiae fons, Deus scientiarum auctor. A Te principium, ad Te finis.“

¹⁾ Prim. Hammerstein: Charakterbilder aus dem Leben der Kirche.

Secchi je hotel poiskati svojemu srcu miru pri jezuitih. Petnajst let star je stopil v njihovo družbo, v katero ga je le božja previdnost pripeljala. Tu si je nabral zakladov učenosti, je dobil trdno podlago, na kateri je zidal do smrti.

Jezuitski učni red je Secchi-ju veliko pripomogel k njegovi slavi. Pri jezuitih se je učil modroslovja, ki je podlaga vsem vedam, v tesni zvezi pa z naravosloveskimi vedami. Bil je modroslovsko izobražen, modroslovje ga je obvarovalo one teme, v kateri tavajo moderni učenjaki. Izuril se je tudi v matematiki, brez katere bi Secchi nikdar ne bil postal Newton 19. stoletja. S strastjo se je učil, čutil se je domačega v ti stroki kakor v svoji rojstni hiši.

Predstojniki so opazili v Secchi-ju nenavadno nadarjenost. Postavili so ga za repetitorja matematike in fizike na zavodu plemenitašev in v rimskem kolegiju. Leto pozneje pa je že poučeval fiziko na jezuitskem kolegiju v Loreti. Čas od l. 1844. do l. 1848. je posvetil bogoslovskim vedam. Tudi kot bogoslovec se ni ločil od svojih drugih priljubljenih ved. Neumorno se je zabaval z matematiko in se pečal z magnetizmom. L. 1847. je objavil svoje prve spise. To je bil prvi korak na pot, ki ga je pripeljala med največje učenjake.

L. 1848. je na Laškem izbruhnila vstaja. Jezuitje so bili pregnani, papež Pij IX. je moral bežati iz Rima. Secchi je spremljal svojega učitelja in prijatelja de Vico v London, kjer je dokončal bogoslovskie nauke. Iz Londona so ga predstojniki poslali na jezuitski konvikt Georgetown v Severno Ameriko, kjer je predaval matematiko in fiziko.

Pot Secchijevega znanstvenega delovanja so zarisali trije možje, v oni dobi znani vsem učenjakom: slavni zvezdoznanec in vodja Gregorjanske zvezdarne v Rimu, jezuit de Vico, profesor fizike in kemije, jezuit Pianciani, in kapitan ter slavni meteorolog Maury. S poslednjim se je seznanil v Ameriki. Ti trije slavni možje so vplivali na Secchi-ja. V njem se je uresničilo, da je učenec zrcalo svojega učitelja, v sebi je združil svoje tri učitelje, da, v kratkem času jih je celo prekosil.

Med tem je umrl v pregnanstvu slavni de Vico. Njegova zadnja volja je bila: Secchi naj postane vodja rimske zvezdarne. L. 1849. je bil poklican v Rim, kjer je prevzel vodstvo zvezdarne. Liberalna „Kölnische Zeitung“ piše ob njegovi smrti: „Ko je prevzel zvezdarno, je bil še nepoznan med učenjaki. Dvomili so, bo li vreden naslednik jezuita de Vico.“ Ni minulo par let, in rimska zvezdarna je zaslovela pod Secchi-jevim vodstvom po vsem svetu.

Secchi je našel zvezdarno v slabem stanju. Zvezdarna ni bila zidana na trdnem temelju in tudi ni imela modernih instrumentov. Pri vsaki zvezdarji pa je prvi pogoj, da je trdno zidana, stebri; na katerih stojé daljnogledi, morajo biti vzdani globoko v zemljo. Če nima zvezdarna trdnih temeljev, vpliva na daljno-